

بررسی عوامل اثرگذار بر میزان استفاده از روش‌های پیشرفته ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای

مجید آزادی

چکیده

با توجه به شرایط متغیر اقتصادی و عوامل مختلفی که موفقیت سرمایه‌گذاری به آن‌ها بستگی دارد، هیچ‌گاه نمی‌توان با اطمینان کامل درباره عواید یک سرمایه‌گذاری صحبت کرد، بنابراین، استفاده از رویکردهای ارزیابی طرح برای انتخاب سرمایه‌گذاری که دارای کم‌ترین احتمال عدم تحقق عایدی‌ها باشد، لازم است. متأسفانه علی‌رغم اهمیت این امر، سازمان‌های اندکی از آن استفاده می‌کنند و این تحقیق درصدد آن است که با شناسایی عوامل موثر بر استفاده از روش‌های ارزیابی طرح، به گسترش استفاده از آن یاری رساند.

واژه‌های کلیدی:

بودجه‌بندی، طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای، روش‌های ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای، شبکه‌های اطلاعاتی پشتیبان تصمیم‌گیری، سازوکار پاداش.

مقدمه

در کلیه سازمان‌ها به‌خصوص سازمان‌های انتفاعی، تصمیم‌های مرتبط با طرح‌های بلندمدت به چند دلیل از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است؛ اولاً، این‌گونه تصمیم‌ها حجم قابل توجهی از منابع شرکت‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. ثانیاً، اثرات این‌گونه تصمیم‌ها چندین دوره را تحت تأثیر قرار می‌دهند و چنانچه در رابطه با طرح‌های بلندمدت تصمیم‌های نادرستی اتخاذ شود، زیان حاصل از این‌گونه تصمیم‌ها، عملکرد آتی مدیریت واحد تجاری را نیز تحت تأثیر قرار

می‌دهد. ثالثاً، این‌گونه تصمیم‌ها ارزش شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند. با اتخاذ تصمیم‌های صحیح و بهینه می‌توان ارزش شرکت را حداکثر کرد و یا با اتخاذ تصمیم‌های نادرست شرکت‌ها را به سمت ورشکستگی سوق داد. همچنین تصمیم‌های مرتبط با طرح‌های بلندمدت در سطح کلان نیز از اهمیت بالایی برخوردار هستند، لذا اتخاذ تصمیم‌های مناسب سرمایه‌گذاری، در نهایت می‌تواند تخصیص بهینه سرمایه‌ها و رشد و توسعه اقتصادی کشور را در پی داشته باشد و بالعکس تصمیم‌های نادرست می‌تواند در سطح کلان موجب از بین رفتن سرمایه‌ها و منابع کشور و به تبع آن کاهش تولید ناخالص داخلی، کاهش اشتغال و نظایر آن شود. با توجه به موارد ذکر شده، مدیران شرکت‌ها در اتخاذ تصمیم‌های مرتبط با طرح‌های بلندمدت باید توجه ویژه‌ای داشته باشند و با ارزیابی کامل و داشتن اطلاعات جامع تصمیم‌گیری کنند. لذا سازمان‌ها نهایت تلاش خود را می‌کنند که با داشتن درک صحیح از میزان تحقق سود مورد انتظار هر یک از گزینه‌های سرمایه‌گذاری و مخاطرات مربوط به آن‌ها (ریسک سرمایه‌گذاری‌ها)، بتوانند از میان گزینه‌های جایگزین، بهترین گزینه را برای سرمایه‌گذاری انتخاب کنند. لکن علی‌رغم اهمیت بسیار زیاد استفاده از روش‌های ارزیابی طرح برای تمامی سازمان‌ها، تنها برخی از آن‌ها از این فنون و آن هم از تعداد محدودی از آن‌ها استفاده می‌کنند. در نتیجه سوال تحقیق حاضر این است که چه عواملی بر میزان استفاده سازمان‌ها از روش‌های پیشرفته ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای تأثیر دارند؟

با توجه به تحقیق‌های صورت گرفته، این تحقیق ۹ عامل را به عنوان عوامل اثرگذار بر میزان استفاده از روش‌های پیشرفته ارزیابی

طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای مدنظر قرار داده و بر آن است تا با استفاده از روش‌های تحقیق میدانی، میزان تأثیر هر یک از عوامل فوق را بررسی نماید.

پیشینه تحقیق

تاکنون در این زمینه محققانی در داخل کشور به بررسی میزان استفاده از روش‌های ارزیابی تصمیم‌های سرمایه‌گذاری بلند مدت پرداخته‌اند، لکن هیچ یک به طور مجزا و به‌طور ویژه به بررسی عوامل موثر بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح نپرداخته‌اند.

”ریچارد پایک“ در سال ۱۹۸۸ به بررسی تجربی انطباق روش‌های پیچیده بودجه‌بندی سرمایه‌ای و کارایی تصمیم‌گیری پرداخته و استفاده از روش‌های مذکور را در کارایی تصمیم‌گیری موثر می‌داند. [۱۷]

در تحقیقی دیگر در سال ۱۹۹۸ ”ریچارد پایک و سایمون هو“، خصوصیات سازمانی اثرگذار بر روی میزان استفاده از روش‌های ارزیابی ریسک سرمایه‌گذاری بلندمدت استراتژیک را بررسی کرده و به این نتیجه می‌رسند که شبکه‌های اطلاعاتی سازمان و دید بلندمدت و بر مبنای فرآیند سازوکار پاداش سازمان‌ها موجب افزایش استفاده از روش‌های ارزیابی ریسک سرمایه‌گذاری بلندمدت می‌شود. [۱۸]

در سال ۱۳۷۸ ”علی نیکخواه آزاد و علی ابراهیمی کردلر“ به بررسی میزان استفاده از روش‌های پیشرفته مدیریت مالی در شرکت‌های تابعه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران پرداخته و دریافتند که بیش‌تر شرکت‌ها از روش دوره بازگشت سرمایه و ارزش فعلی خالص برای ارزیابی طرح‌ها استفاده می‌کنند. [۱۴]

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر نوع روش تحقیق، کاربردی است. چرا که با نمونه‌گیری از جامعه آماری مربوطه (مدیران عامل و مدیران مالی یا بودجه و گزارشات در صورت وجود داشتن) شرکت‌های پذیرفته شده در

فرضیات تحقیق

برای دستیابی به اهداف تحقیق و پرهیز از انحراف از موضوع اصلی تحقیق، این تحقیق دارای نه فرضیه اصلی است. تمامی فرضیه‌ها از طریق روش‌های آماری مربوطه (که در جای خود بحث می‌شود) مورد بررسی قرار گرفته‌اند. این فرضیات به شرح ذیل است:

الف) عوامل سازمانی

فرضیه ۱: وجود شبکه‌های اطلاعاتی پشتیبان بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تأثیر دارد.

سازمان بورس و اوراق بهادار (به بررسی فرضیات تحقیق می‌پردازد.

از نظر روش انجام، این تحقیق پیمایشی بوده و برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز تحقیق از پرسش‌نامه استفاده شده است. در ابتدا با توجه به متون موجود داخلی و خارجی، مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای، مورد شناسایی قرار گرفتند. سپس با توجه به ماهیت آن‌ها (عوامل سازمانی، فردی و محیطی) دسته‌بندی شدند.

روش‌های آماری تجزیه و تحلیل داده‌ها

با توجه به این‌که در این تحقیق از روش نمونه‌گیری بهره گرفته شد، لذا در تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسش‌نامه‌ها باید از فنون آمار استنباطی بهره گرفت.

در این تحقیق برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات از آزمون نسبت موفقیت در جامعه و برای رتبه بندی آن‌ها از آزمون "فریدمن" استفاده شد.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

در نتیجه جمع‌آوری پرسش‌نامه‌های تحقیق، و دسته‌بندی و تجزیه و تحلیل یافته‌های آن، اطلاعات زیر به دست آمده است:

اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان

اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخ‌دهندگان در جداول ۱ تا ۳ نشان داده شده است.

جدول (۱) ترکیب رشته تحصیلی پاسخ‌دهندگان

تحصیلات	تعداد	درصد
حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی	۸۲	۷۲
فنی و مهندسی	۵	۴
علوم پزشکی	۴	۴
علوم انسانی (غیر از موارد بند ۱)	۲۱	۱۸
علوم پایه	۲	۲
سایر	۰	۰
جمع	۱۱۴	۱۰۰

جدول (۲) ترکیب سطح تحصیلات پاسخ‌دهندگان

مدرک تحصیلی	تعداد	درصد
دیپلم	۰	۰
لیسانس	۶۶	۵۸
فوق لیسانس	۳۱	۲۷
دکتر	۱۷	۱۵
جمع	۱۱۴	۱۰۰

سایر فرضیات مربوط به عوامل مؤثر سازمانی نیز به شرح زیر است:

فرضیه ۲: سازوکارهای پاداش سازمانی بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

فرضیه ۳: مقدار بودجه مالی تخصیص یافته برای ارزیابی طرح‌ها بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

فرضیه ۴: مقدار بودجه زمانی تخصیص یافته برای ارزیابی طرح‌ها بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

فرضیه ۵: ساختار مالکیت (دولتی یا خصوصی بودن)، بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

ب) عوامل فردی

فرضیه ۶: میزان مهارت و توانایی علمی کارکنان بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

فرضیه ۷: میزان اتکای مدیران به نتایج حاصل از ارزیابی طرح‌ها و عدم اتکای غیر متعارف آن‌ها بر قضاوت‌های شخصی، بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

ج) عوامل محیطی

فرضیه ۸: اعمال روابط انسانی، در انتخاب و اجرای طرح‌ها، بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

فرضیه ۹: اعمال روابط سیاسی، در انتخاب و اجرای طرح‌ها، بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح تاثیر دارد.

اندازه نمونه و جامعه آماری

نمونه مجموعه اندازه‌هایی از جامعه آماری است که عملاً در جریان یک تحقیق گردآوری می‌شود. فرآیند یک تحقیق را می‌توان تلاشی برای درک رفتار جامعه که بر پایه اطلاعات به دست آمده از نمونه صورت می‌گیرد، دانست. زیرا جمع آوری اطلاعات برای کل جامعه آماری مستلزم صرف هزینه و زمان زیاد است، که این امر در برخی موارد حتی غیرممکن نیز می‌شود. لذا ناچار به استخراج نمونه هستیم. از سویی می‌دانیم که نمونه‌گیری موجب کاهش قطعیت و اطمینان نتایج به دست آمده می‌شود. اصولاً عواملی نظیر ماهیت تحقیق، توزیع جامعه و مقدار فاصله اطمینان بر اندازه حجم نمونه مؤثر است. با توجه به حجم جامعه آماری که شامل تعداد ۳۱۷ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است، توزیع جامعه را نرمال در نظر گرفته و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۴۹ شرکت به دست آمد. برای افزایش روایی تحقیق و از آنجا که احتمال می‌رفت تعدادی از نمونه‌های انتخاب پاسخ پرسش‌نامه تحقیق را ارسال نکنند، لذا ۷۵ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. و برای هر شرکت تعداد دو پرسش‌نامه در نظر گرفته شد (یک پرسش‌نامه برای مدیر عامل و دیگری برای مدیر مالی و یا مدیر بودجه و گزارشات). در نتیجه تعداد ۱۵۰ پرسش‌نامه بین اعضاء جامعه آماری توزیع شد.

۳	۳	اطلاعات مربوط به عکس العمل مورد انتظار از رقبا
۱۷	۱۹	هیچ کدام از اطلاعات فوق
۱۰۰	۱۱۴	جمع

هم‌چنین در قسمت سوم پرسش‌نامه توزیع شده، اطلاعاتی درباره استفاده و یا عدم استفاده از روش‌های ارزیابی طرح و میزان اهمیت هر یک از روش‌های مذکور جمع‌آوری شد، که پاسخ‌های پاسخ‌دهندگان به این قسمت با توجه به تعداد و درصد پاسخ داده شده به هر یک از سؤالات به شرح جدول شماره ۶ است.

نتایج آزمون فرضیات تحقیق

با توجه به اطلاعات جمع‌آوری شده از پاسخ‌های داده شده و با استفاده از روش آماری "نسبت موفقیت در جامعه" تأثیر هر یک از عوامل نه گانه مورد نظر این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس نتایج حاصله مشخص شد که عوامل ۱ تا ۸ که به شرح زیر است، بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای، تأثیر دارند:

- ۱- شبکه‌های اطلاعاتی پشتیبان؛
  - ۲- شبکه‌های پاداش سازمانی؛
  - ۳- مقدار بودجه مالی تخصیص یافته برای ارزیابی طرح‌ها؛
  - ۴- مقدار بودجه زمانی تخصیص یافته برای ارزیابی طرح‌ها؛
  - ۵- ساختار مالکیت (دولتی یا خصوصی بودن)؛
  - ۶- میزان مهارت و توانایی علمی کارکنان؛
  - ۷- میزان اتکالی مدیران به نتایج حاصل از ارزیابی طرح‌ها و عدم اتکای غیر متعارف آن‌ها بر قضاوت‌های شخصی؛
  - ۸- اعمال روابط انسانی در انتخاب و اجرای طرح‌ها؛
- هم‌چنین با توجه به نتایج حاصله مشخص شد که عامل شماره ۹ تحت عنوان "اعمال روابط سیاسی در انتخاب و اجرای طرح‌ها" بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های بلندمدت سرمایه‌ای تأثیر ندارد.

آن چه تا به حال بیان شد درصدد بررسی تأثیر و یا عدم تأثیر عوامل مورد نظر این تحقیق بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای بلندمدت بود. لکن آن چه که برای محققان و برخی از مدیران شرکت‌ها جذاب است، پاسخ این سؤال است که در مورد عواملی که تأثیرگذاری آن‌ها طی این تحقیق تأیید شد، میزان اهمیت هر عامل تا چه حد است؟، به عبارت دیگر میزان تأثیر هر یک از عواملی که تأثیرگذاری آن‌ها اثبات شده، بر روی روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای بلندمدت به چه میزان است؟ برای پاسخ به این سؤال از آزمون "قریدمن" استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون مذکور به شرح زیر است:

جدول ۳) ترکیب سابقه کاری پاسخ‌دهندگان

سابقه کاری	تعداد	درصد
کم‌تر از ۱۰ سال	۶	۵
۱۰ تا ۱۵ سال	۵۳	۴۶
۱۵ تا ۲۰ سال	۳۸	۳۳
۲۰ تا ۲۵ سال	۱۲	۱۱
بیش‌تر از ۲۵ سال	۵	۴
جمع	۱۱۴	۱۰۰

با توجه به ماهیت تحقیق، جامعه آماری شامل مدیران عامل، مدیران مالی یا مدیران بودجه و گزارشات (در صورت وجود داشتن) شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است. بنابراین پاسخ‌دهنده‌ای وجود نداشته است که دارای مسئولیت در یکی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نباشد. لذا اطلاعات سازمانی مرتبط با تحقیق نمونه آماری جمع‌آوری شده و مطابق جداول ۴ و ۵ زیر نشان داده شده است.

جدول ۴) نوع سیستم پاداش مدیران شرکت متبوع پاسخ‌دهندگان

نوع سیستم پاداش	تعداد	درصد
مدیران بر مبنای تلاش‌های کوتاه مدت خود پاداش داده می‌شوند (بدون توجه به نتایجی که از تلاش‌های آن‌ها حاصل شده است).	۳۰	۲۶
مدیران بر مبنای تلاش‌های بلند مدت خود پاداش داده می‌شوند (بدون توجه به نتایجی که از تلاش‌های آن‌ها حاصل شده است).	۲	۲
مدیران بر مبنای تلاش‌های کوتاه مدت خود پاداش داده می‌شوند (با توجه به نتایجی که از تلاش‌های آن‌ها حاصل شده است).	۵۹	۵۲
مدیران بر مبنای تلاش‌های بلند مدت خود پاداش داده می‌شوند (با توجه به نتایجی که از تلاش‌های آن‌ها حاصل شده است).	۲۳	۲۰
جمع	۱۱۴	۱۰۰

جدول ۵) اطلاعاتی که از طریق شبکه اطلاعاتی رسمی شرکت‌های متبوع پاسخ‌دهندگان به دست می‌آید.

نوع اطلاعاتی که اخذ می‌شود	تعداد	درصد
اطلاعات مربوط به جریان نقدی طرح‌ها	۶۱	۵۴
اطلاعات مربوط به بازده مورد انتظار طرح‌ها	۳۱	۲۷

جدول ۶) اطلاعات مربوط به استفاده از روش ارزیابی طرح

میزان اهمیت										روش ارزیابی طرح	آیا از روش ارزیابی مذکور استفاده می‌نمایید؟			
بی اهمیت		کم اهمیت		نسبتاً با اهمیت		با اهمیت		بسیار با اهمیت			خیر		بله	
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		درصد	تعداد	درصد	تعداد
۰	۰	۳/۵	۴	۱۶/۷	۱۹	۲۹/۸	۳۴	۵۰	۵۷	ارزش فعلی خالص (NPV)	۱۶/۷	۱۹	۸۳/۳	۹۵
۴/۴	۵	۱۵/۸	۱۸	۲۷/۲	۳۱	۱۸/۴	۲۱	۳۴/۲	۳۹	نرخ بازده داخلی (IRR)	۲۹/۸	۳۴	۷۰/۲	۸۰
۷	۸	۲۸/۱	۳۲	۳۶	۴۱	۸/۸	۱۰	۲۰/۲	۲۳	شاخص سودآوری (PI)	۳۳/۳	۳۸	۶۶/۷	۷۶
۰	۰	۲۲/۸	۲۶	۱۹/۳	۲۲	۲۸/۱	۳۲	۲۹/۸	۳۴	نرخ بازده حسابداری (ARR)	۵۷	۶۵	۴۳	۴۹
۵/۳	۶	۰	۰	۲/۶	۳	۵۷/۹	۶۶	۳۴/۲	۳۹	دوره بازگشت سرمایه (PP)	۷	۸	۹۳	۱۰۶
۷	۸	۴۱/۲	۴۷	۱۴/۹	۱۷	۱۵/۸	۱۸	۲۱/۱	۲۴	معکوس دوره بازگشت سرمایه (PR)	۶۳/۲	۷۲	۳۶/۸	۴۲
۱۲/۳	۱۴	۶/۱	۷	۳۷/۷	۴۳	۲۵/۴	۲۹	۱۸/۴	۲۱	حسابرسی عملیاتی میاندوره‌ای Interim Operational Audit	۴۳	۴۹	۵۷	۶۵
۱۱/۴	۱۳	۱۸/۴	۲۱	۹/۶	۱۱	۲۲/۸	۲۶	۳۷/۷	۴۳	تحلیل حساسیت Sensitivity Analysis	۷۳/۷	۸۴	۲۶/۳	۳۰
۲۰/۲	۲۳	۵۵/۳	۶۳	۱۴	۱۶	۶/۱	۷	۴/۴	۵	شبیه‌سازی مونت کارلو Monte Carlo Simulation	۹۹/۱	۱۱۳	۰/۹	۱

جدول ۷) رتبه‌بندی عوامل تأثیرگذار بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای بلندمدت

میانگین امتیاز	عامل اثرگذار
۷/۸۴	مهارت و توانایی علمی کارکنان
۶/۴۸	عدم اتکای غیر متعارف مدیران بر قضاوت‌های شخصی
۵/۹۶	بودجه زمانی
۵/۷۰	ساختار مالکیت
۵/۶۰	شبکه‌های اطلاعاتی
۵/۴۲	بودجه مالی
۲/۶۸	سیستم پاداش
۲/۳۶	اعمال روابط انسانی

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

لازم به ذکر است که نتایج به دست آمده از تحقیق، نشان دهنده این مفهوم است که اگر کارکنان ارزیابی کننده طرح‌ها دارای مهارت و توانایی علمی لازم بوده و مدیران نیز به نتایج بررسی‌های آنان اعتماد و توجه کافی کرده و اتکای غیر متعارف بر قضاوت‌های شخصی خویش نداشته باشند، می‌توان امیدوار بود که میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح، افزایش قابل توجهی داشته باشد.

لذا، پیشنهاد می‌شود که مدیران شرکت‌ها برای افزایش بیش‌تر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای بلندمدت، آموزش فرایندهای نحوه استفاده از روش‌های ارزیابی طرح به کارکنان واحدهای بودجه و ارزیابی سرمایه‌گذاری را در اولویت قرار دهند.

پیشنهادات برای تحقیقات آتی

لازم به ذکر است که این تحقیق تنها به بررسی تأثیرگذاری و یا عدم تأثیرگذاری هر یک از عوامل نه‌گانه مطرح شده در فرضیات تحقیق پرداخته و بررسی برای تأثیر (تأثیر مثبت یا منفی) در میزان استفاده از روش‌های ارزیابی پروژه‌های بلندمدت سرمایه‌ای) هر یک از هشت عاملی که تأثیرگذاری آن‌ها تأیید شد نیازمند انجام تحقیقات بیش‌تری است. در مرحله بعد می‌توان برای ارائه راهکارهایی برای تقویت عواملی که تأثیر مثبت بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح‌های سرمایه‌ای بلندمدت دارند و کاهش تأثیر عواملی که تأثیر

همان‌طور که در جدول ۷ مشخص است، از نظر مدیران عامل و مدیران مالی شرکت‌های بورسی، میزان مهارت و توانایی علمی کارکنان نسبت به سایر عوامل، بیش‌ترین تأثیر را بر میزان استفاده از روش‌های ارزیابی طرح دارد. پس از عامل مهارت و توانایی علمی کارکنان، عوامل عدم اتکای غیر متعارف مدیران بر قضاوت‌های شخصی و بودجه زمانی تخصیص یافته برای ارزیابی طرح‌ها، به ترتیب بیش‌ترین تأثیر را دارا هستند.

دکتر علی نیکخواه آزاد.

ب) منابع لاتین:

- 16- Pamela p. Peterson & Frank j. Fabozzi; Capital Budgeting Theory and Practice; John Wiley & Sons Publication; United States; 2002.
- 17- Pike, An Empirical Study of the Adoption of Sophisticated Capital Budgeting Practices and Decision-Making Effectiveness: Accounting and Business Research, Vol. 18, No. 72, 1988, pp. 341 – 351
- 18- Pike & Ho; Organizational Characteristics Influencing the Use of Risk Analysis in The Strategic Capital Investment; The Engineering economist; spring 1998; volume 43.
- 19- Ross, Westerfield & Jaffe; Corporate Finance, 6th edition; Mc Grow Hill; 2002.

Abstract

By attention to variable economical conditions and existence of various factors which the success of an investment depends on them, we can never speak confidently about gains of an investment. Therefore it's indispensable to use advanced project appraisal approaches for choosing an investment that it has minimum possibility of gain defaults; unfortunately despite the importance of this subject, few number of organizations apply advanced project appraisal methods and this research is about to help expanding usage of these methods by indentifying effective factors on choosing project appraisal methods.

Thus by studying internal and external researches in the context of effective factors on choosing long term capital project appraisal methods, nine factors notified as effective factors on choosing long term capital project advanced appraisal methods. Then distributed a questionnaire among managers who have influence on choosing project appraisal methods (chief executive officers & financial managers), of some accepted in the Tehran stock exchange companies and it's results used for hypothesis appraisal.

By attention to studying and analyzing data extracted from research, the hypothesis of effect of applying political relations in choosing projects on the choosing advanced project appraisal methods, among nine hypothesis of this research, rejected; and effect of other hypothesis (as below) on choosing advanced project appraisal methods accepted:

“Existing of decision support systems (DSS), Organizational reward systems, Amount of financial and time budget allocated to projects appraisals, Ownership structure (being governmental or privat), Level of skill and scientific ability of employees, amount of managers reliance on results of project appraisal and no unusual reliance on self judgments and applying human relations on choosing and implementing projects”.

منفی بر تحقیقاتی را تدارک دید.

منابع

الف) منابع فارسی:

- ۱- آذر، عادل؛ آمار و کاربرد آن در مدیریت؛ انتشارات سمت؛ تهران؛ پاییز ۱۳۸۰.
- ۲- ابراهیمی کردلر، علی؛ بررسی میزان استفاده از روش‌های پیشرفته مدیریت مالی در شرکت‌های تابعه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران؛ پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت مالی؛ دانشگاه تهران؛ پاییز ۱۳۷۸؛ با راهنمایی دکتر علی نیکخواه آزاد.
- ۳- پورحیدری، امید؛ نیکبخت، محمدرضا؛ بررسی و تبیین نیازها و اولویت‌های اطلاعاتی مدیران در تصمیم‌ها طرح‌های بلندمدت؛ نشریه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی؛ شماره ۳۱.
- ۴- حسینی، سید یعقوب؛ آمار ناپارامتریک: روش تحقیق و نرم‌افزار آماري 10 SPSS؛ انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی؛ تهران؛ ۱۳۸۲.
- ۵- خاکی، غلامرضا؛ روش تحقیق در مدیریت؛ مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۸۲.
- ۶- خان زاده، محمد؛ بررسی میزان استفاده از روش‌های مدیریت مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران؛ پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت مالی؛ دانشگاه امام صادق (علیه السلام)؛ ۱۳۸۲؛ با راهنمایی دکتر علی بقایی.
- ۷- سلطانی ابرج، روحانی عباس؛ شبکه‌های پاداش دهی به کارکنان در سازمان‌ها؛ نشریه مدیریت؛ شماره ۴۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۰.
- ۸- شباهنگ، رضا؛ حسابداری مدیریت؛ انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی؛ تهران؛ ۱۳۷۴.
- ۹- ظهوری، قاسم؛ کاربرد روش‌های تحقیق علوم اجتماعی در مدیریت؛ انتشارات میر؛ تهران؛ ۱۳۷۸.
- ۱۰- عماداسلام اسکویی، وحید؛ طراحی سیستم پشتیبان تصمیم‌گیری برای مدیریت فرآیندها در وزارت علوم تحقیقات و فناوری؛ نشریه کتاب ماه؛ شماره ۹۵-۹۴؛ مهر و آبان ۱۳۸۲.
- ۱۱- مدیریت سرمایه‌گذاری؛ چارلز پی. جونز؛ ترجمه: رضا تهرانی، عسگر نوربخش؛ انتشارات نگاه دانش؛ تهران؛ ۱۳۸۲.
- ۱۲- مدیریت مالی (میان‌ه)؛ اوجین اف. بری گام؛ ترجمه: علی پارسائیان؛ انتشارات ترمه؛ تهران؛ ۱۳۸۲.
- ۱۳- مدیریت مالی؛ ریموند پی. نوو؛ ترجمه و اقتباس: علی جهانخانی، علی پارسائیان؛ انتشارات سمت؛ تهران؛ ۱۳۸۰.
- ۱۴- مرتضوی، مرتضی؛ غنی‌زاده، محمدرضا؛ سیستم پاداش ضمن بقای کارکنان توانمند در سازمان‌ها؛ نشریه مدیریت شماره ۴۰ و ۴۱؛ اسفند ۱۳۷۸.
- ۱۵- معصومیان، علی محمد؛ بررسی روش‌های ارزیابی تصمیم‌ها سرمایه‌گذاری بلند مدت (طرح‌های سرمایه‌ای) در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران؛ پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت مالی؛ دانشگاه تهران؛ تابستان ۱۳۷۸. با راهنمایی